

LUTY

Kalendarium luty 1981

1

- Do strajkujących w Rzeszowie przybywa komisja rządowa. [Rozmowy](#) przerwano 6 II z powodu niezaakceptowania przez stronę rządową możliwości istnienia związków zawodowych rolników indywidualnych.
- Ukazuje się 1. numer „Wiadomości Dnia” - pisma Biura Prasowego MKZ „Solidarności” Wielkopolska. W skład redakcji wchodzi: Jan Krzysztof Adamkiewicz, Piotr Czartołomny, Grzegorz Gauden, Ewa Szadkowska, Marian Dźwiniel, Marian Woźniak.
- Ukazuje się 1. numer „Biuletynu Pism Związkowych i Zakładowych” Prasowej Agencji „Solidarności” AS z siedzibą w MKZ Mazowsze. Redaguje zespół w składzie: Jan Araszkiwicz, Bohdan Bielski, Piotr Bikont, Seweryn Blumsztajn (redaktor nacz.), Anna Dodziuk, Barbara Fałęcka, Anna Hurwitz, Ewa Jastrun, Wojciech Kamiński, Urszula Z. Kiełbasa, Sławomira Kosińska, Maria Kruczkowska, Krzysztof Leski, Andrzej Łodyński, Helena Łuczywo, Iwona Matuszek, Ewa Milewicz, Jan Musiał, Krystyna Naszkowska, Małgorzata Pawlicka, Iwona Raypert, Elżbieta Regulska, Ryszard Rubinsztein, Anna Schiller, Maciej Stasiński, Jan Strękowski, Leszek Szaruga, Joanna Szczęsna, Adam Szostkiewicz, Magdalena Ślusarska, Jan Śpiewak, Klara Tryjarska, Wiesław Uziębło, Joanna Wirpsza, Maciej Włostowski, Ludwika Wujec, Jolanta Wyganowska, Maria Zielińska, Adam Ziółkowski, Zbigniew Zegarski, Gwidon Zlatkes, Andrzej Zozula, Tomasz Tabako. Do 13 XII 1981 ukaże się 58 numerów.

2

- Z homilii prymasa kard. Stefana Wyszyńskiego wygłoszonej w Gnieźnie do rolników:

[...] *Jeżeli pracownicy przemysłowi uzyskali prawo zrzeszania się, to trzeba to prawo przyznać*

również i pracownikom rolnym. [...] Zwlekanie z przyznawaniem ludności rolniczej prawa do zrzeczania się, tak jak ona tego chce, jest nierozumne, więcej – jest przeciwne prawu przyrodzonemu i prawu własnemu tego wielkiego żywiciela naszego narodu, jakim jest ludność rolnicza. [...]

3

- W Rzeszowie przedstawiciele NSZZR „Solidarność Wiejska”, NSZZ „Solidarność” oraz NSZZ „Solidarność Chłopska” tworzą Komisję Jedności Działania i wystosowują apel do społeczeństwa wzywający Polaków do udzielenia im moralnego poparcia.

6

- Społeczny Komitet Budowy Pomnika Czerwca '56 kieruje do realizacji wyróżnioną pracę rzeźbiarza Adama Graczyka i architekta Włodzimierza Wojciechowskiego.
- Z tajnych dokumentów MSW:

Wydział Śledczy KS MO w Warszawie kwituje wpłynięcie (datowanego dnia poprzedniego) dokumentu w postaci tabeli ze 118 pozycjami:

Tajne. Spec. znaczenie. Wykaz osób przeznaczonych do internowania przez Wydział III „A-1”:
Nazwisko i imię figuranta [litery oznaczające skrót nazwy dzielnicy Warszawy wpisano odręcznie] – Nazwisko funkcjonariusza

1. Boguta Grzegorz M – por. Patelski Marek
2. Gajewski Stefan – ppor. Apanowicz Mirosław
3. Lawina Anatol M – por. Rek Janusz
4. Studziński Bogumił, Zalesie Górne – ppor. Jarzębkowski Krzysztof
5. Annusiewicz Andrzej – ppor. Paluszak Jan
6. [Bąkowski Paweł](#) – por. Marzec Andrzej
7. Malicki Wojciech – ppor. Skibniewski Waldem.
8. Topiński Wojciech – ppor. Głowacki Marek
9. Bażyński [Lech](#) W – ppor. Sosinowicz Piotr
10. [Kawalec Stefan](#) W – ppor. Łożko Gerard
11. [Zambrowski Antoni](#) Ś – ppor. Matelengiewicz Rysz.
12. Popiel Jan M – por. Wojciechowski Jerzy
13. Sosin Jerzy M – por. Tomaszewski Andrzej
14. Sztencel Janusz Podkowa Leśna – ppor. Dziejic Wojciech
15. Świeżewski Marek M – ppor. Kułakowski Włodzim.
16. Wojdalski Bolesław M – ppor. Lachowski Roman
17. Siehurski Jan – ppor. Dąbrowski Lech

18. Reński Andrzej M – por. Perzyna Stanisław
19. Woroniecki Włodzimierz Pr. Płn. – ppor. Batorski Janusz
20. Borowik Marek O – ppor. Olesik Włodzim.
21. Kotarski Andrzej O – ppor. Sabat Marek
22. Kwiecień Jerzy M – por. Maj Lech [...]
118. Kęsy Wawrzyniec – ppor. Budzik Józef
[podpisano] ppłk mgr A. Szafranowski

- Prymas Polski kard. Stefan Wyszyński przyjmuje delegację związków zawodowych rolników. Prymas uznaje, że [...] *gdy idzie o prawo do zrzeszania się ludzi - to nie jest to prawo nadawane przez kogoś, bo to jest własne prawo wrodzone. Dlatego państwo nam tego prawa nie nadaje, ono ma tylko czuwać nad tym, aby nie było ono naruszone. Nadane jest to prawo przez Stwórcę, który uczynił człowieka istotą społeczną [...].* Jeszcze tego samego dnia spotyka się z Lechem Wałęsą.
- W Bielsku-Białej zostaje zawarte, poręczone przez reprezentantów Episkopatu Polski, porozumienie pomiędzy MKS Podbeskidzie i Komisją Rządową. Skompromitowani urzędnicy zostają odwołani. Kończy się trwający od 27 I strajk powszechny w Regionie Podbeskidzie.
- Ukazuje się 1. numer „Informatora Bieżącego” - pisma organizacji zakładowych NSZZ „Solidarność” Regionu Mazowsze. Redakcję tworzą: Zygmunt M. Przetakiewicz, Marek Rapacki, Katarzyna Zonn-Pasternak, Krystyna Romaniuk, Jan Gogacz.

8

- W Bydgoszczy odbywa się manifestacja rolników zorganizowana przez działaczy kółek rolniczych ze Stanisławem Mojzesowiczem i Michałem Bartoszcze na czele, w której bierze udział ok. 20 tys. osób. Demonstranci żądają rejestracji NSZZR „Solidarność Wiejska”, oraz zwołania sesji WRN poświęconej problemom rolnictwa.

10

- Sąd Wojewódzki w Warszawie odmawia rejestracji „Solidarności Wiejskiej”, uzasadniając, że rolnicy powinni rejestrować się w trybie o stowarzyszeniach, gdyż przepisy o rejestracji sądowej dotyczą tylko robotników i pracowników umysłowych. Przed gmachem zgromadziło się ok. 20 tys. rolników. Rzecznik Ministerstwa Sprawiedliwości komunikuje, że wszelkie działania na rzecz tworzenia NSZZR są nielegalne.

- Komisja Rządowa i Komitet Strajkowy NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk osiągnęły porozumienie. Trwający od 30 I strajk powszechny w Jeleniogórskim zostaje zakończony. KC PZPR przekazuje mieszkańcom województwa Dom Wypoczynkowy Granit.

11

- Sejm PRL powołuje gen. Wojciecha Jaruzelskiego na stanowisko prezesa Rady Ministrów. Dzień później, wygłaszając exposé w Sejmie, apeluje o powstrzymanie się od strajków przez 3 miesiące: [...] *Czas ten pragniemy wykorzystać na porządkowania najbardziej elementarnych spraw naszej gospodarki, dla dokonania remanentu „pozytywów” i „negatywów” [...]. Czas ten pragniemy uczynić okresem szerokiego dialogu społecznego. [...]*

12

- W Gdańsku powołane zostaje Tymczasowe Prezydium KKP z przewodniczącym Lechem Wałęsą oraz członkami: Andrzejem Gwiazdą (Gdańsk), Ryszardem Kalinowskim (Elbląg), Zbigniewem Bujakiem (Mazowsze), Tadeuszem Jedynakiem (Jastrzębie), Janem Rulewskim (Bydgoszcz), Andrzejem Słowikiem (Łódź) i Stanisławem Wądołowskim (Szczecin). W pracach Prezydium uczestniczą także rzecznik prasowy KKP Karol Modzelewski i sekretarz Andrzej Celiński.

13

- Na spotkaniu w Bydgoszczy komitety założycielskie związków zawodowych rolników trzech organizacji: NSZZR „Solidarność Wiejska”, NSZZR „Solidarność Chłopska” i NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność” powołują Krajową Komisję Porozumiewawczą i przyjmują wspólną nazwę NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność”.

14

- Lech Wałęsa spotyka się z nowym wicepremierem Mieczysławem F. Rakowskim.

16

- W Warszawie w auli budynku Inspektoratu Obrony Terytorialnej i Wojsk Obrony Wewnętrznej ponad 40 wyższych oficerów MON i MSW oraz 2 funkcjonariuszy Wydziału Propagandy KC PZPR przeprowadza wojenną grę sztabową, w czasie której

przetestowane zostają projekty przygotowane w Sztabach Generalnych LWP oraz MSW (w większości przez uczestników gry). W „grze wojennej” uczestniczą: członkowie Sztabu Generalnego WP - gen. broni Florian Siwicki, gen. dyw. Tadeusz Hupałowski, gen. dyw. Jerzy Skalski, gen. dyw. Antoni Jasiński, gen. bryg. Mieczysław Dachowski, płk Ryszard Kukliński; z Zarządu Operacyjnego Sztabu Generalnego WP: gen. bryg. Wacław Szklarski, płk dypl. Czesław Witt, płk dypl. Franciszek Puchała; z Zarządu X Sztabu Generalnego WP: płk Stefan Marciniak, Szef Wojsk Łączności gen. bryg. Marian Pasternak, Szef Zarządu Sztabu Generalnego płk Henryk Świącicki, Szef Oddziału Szefostwa WSW płk Mieczysław Kędzia, sekretarz KOK gen. broni Tadeusz Tuczapski, szef sekretariatu KOK gen. dyw. Mieczysław Dębicki, szef Oddziału w sekretariacie KOK płk Zdzisław Malina; dyrektorzy departamentów wojskowych: w Ministerstwie Łączności - gen. bryg. Leon Kołatkowski, w Ministerstwie Energetyki i Energii Atomowej - płk Piotr Panasiuk, w Ministerstwie Komunikacji - płk Jerzy Budrewicz, w Ministerstwie Handlu Zagranicznego i Usług - płk Tadeusz Antoniuk; ze strony MSW: gen. Mirosław Milewski, gen. dyw. Bogusław Stachura, Zarząd I: płk Bronisław Pawlikowski, płk Jan Wasiluk, płk Jan Czyżewski, zastępca komendanta MO gen. bryg. Józef Beim, dyr. Departamentu I MSW gen. bryg. Jan Słowikowski, dyr. Departamentu III „A” MSW gen. bryg. Władysław Ciastoń, komendant MO m.st. Warszawy gen. bryg. Jerzy Ćwiek, dyr. Departamentu IV MSW gen. bryg. Konrad Straszewski, dyr. Departamentu II MSW płk Zdzisław Sarewicz, dyr. departamentu III MSW płk Henryk Walczyński, dyr. Biura „W” MSW płk Ryszard Wójcicki, z-ca dyr. Zarządu Łączności MSW płk Benedykt Januszewski, dyr. Biura Śledczego MSW płk Tadeusz Kwiatkowski, dyr. Biura Operacyjnego KG MO płk Jan Wieloch, dyr. Biura Ochrony Rządu gen. bryg. Jan Górecki, dyr. Departamentu Kadr MSW gen. bryg. Bonifacy Jedynek, dyr. Departamentu Uzbrojenia MSW gen. bryg. Stefan Stochaj i dyr. Departamentu Materiałowo-Technicznego Zaopatrzenia MSW; dwóch funkcjonariuszy Wydz. Propagandy KC PZPR: Walery Namiotkiewicz i tow. Czyż. Wszyscy obecni na sali podpisują specjalne zobowiązanie do zachowania tajemnicy. Przedstawiane koncepcje działania są referowane z pamięci. Do robienia notatek upoważniony jest tylko sekretariat gry: ze strony MSW Jan Wasiluk i płk Jan Czyżewski, ze strony MON płk Czesław Witt i płk Ryszard Kukliński. Odrzucony zostaje ostatecznie pomysł gen. T. Tuczapskiego, aby rząd wniósł pod obrady Sejmu ustawy wyjątkowe stanu wojennego, uczestnicy gry dochodzą bowiem do wniosku, że zlikwidowanie wielomilionowej „Solidarności” jest możliwe tylko przy pełnym jej zaskoczeniu. Ustalają, że najkorzystniejszym momentem do rozpoczęcia akcji będzie dzień wolny, najlepiej noc z soboty na niedzielę. Za najważniejsze posunięcie stanu wojennego uznana zostaje operacja „Wiosna” przeprowadzona na 12 do 6 godzin przed oficjalnym wprowadzeniem stanu wojennego, której celem ma być internowanie około 6 tys. aktywnych działaczy „Solidarności” oraz innych niezależnych organizacji.

17

- O godz. 22.15 minister nauki, szkolnictwa wyższego i techniki prof. Janusz Górski rejestruje Niezależne Zrzeszenie Studentów.
- Ukazuje się 1. numer „Bieszczadnika” – Pisma Rolników Indywidualnych i NSZZ „Solidarność” Regionu Bieszczady. Redakcję tworzą: Agnieszka Winnicka, Maria Wójcik, Urszula Poziomek, Leszek Sobiecki, Piotr Kmicicki, Tadeusz Szewczyk, Wieńczysław Nowacki, Krzysztof Szymala. Do 13 XII 1981 ukaże się 10 numerów.

18

- Zostaje podpisane porozumienie kończące blisko miesięczny strajk studentów w Łodzi. Pod porozumieniem podpisy złożyli członkowie Komisji Międzyresortowej: prof. Janusz Górski, prof. Stanisław Czajka, dr Władysław Loranc, gen. dyw. Antoni Jasiński, doc. S. Orzeszyna, mgr L. Gmytrasiewicz, mgr J. Stęperski, mgr inż. E. Pietrasik, mgr J. Roszczyk, płk A. Sułek, mgr A. Wróbel. Ze strony studenckiej - członkowie Międzyuczelnianej Komisji Porozumiewawczej: Stanisław Nowak, Krzysztof Szaflik (AM), Jan Przybylski, Radosław Żurawski (PWSM), Andrzej Bolanowski, Piotr Kociołek (PŁ), Maciej Maciejewski, Marek Perliński, Wojciech Walczak, Wiesław Potoczny, Marcin Sobieszcański (UŁ).
- Ukazuje się 1. numer „Bieszczadnika” – Pisma Rolników Indywidualnych i NSZZ „Solidarność” Regionu Bieszczady. Redakcję tworzą: Agnieszka Winnicka, Maria Wójcik, Urszula Poziomek, Leszek Sobiecki, Piotr Kmicicki, Tadeusz Szewczyk, Wieńczysław Nowacki, Krzysztof Szymala. Do 13 grudnia 1981 r. ukaże się 10 numerów.
- Ukazuje się 1. numer „Niezależnego Słowa” – pisma MKZ NSZZ „Solidarność” woj. wałbrzyskiego. W skład redakcji wchodzi: Jan Araszkiwicz, Paweł Bryczkowski, Krystyna Hajduga, Paweł Jach, Alina Janik, Antoni Matuszkiewicz, Tadeusz Patulski, Grzegorz Skiba, Mirosław Soźnicki, Marek Szelązek, Marek Woner, Alicja Stańczak. Do 13 XII 1981 ukaże się 47 numerów.

18/19

- W nocy, po 47 dniach ogólnopolskiego strajku, pomimo usilnych prób jego rozbicia i oddziaływania na jego przebieg przez SB, podpisano Porozumienie w Rzeszowie, w którym zapisano m.in.: nienaruszalność chłopskiej własności ziemi, zmianę cen produktów rolnych i środków produkcji rolnej, wprowadzenie zaopatrzenia

emerytalnego rolników, zrównanie wszystkich sektorów rolnictwa w dostępie do dotacji i kredytów na zagospodarowanie ziemi. Ważnym postanowieniem jest m.in. pkt 9, w którym stwierdza się, że [...] *we wszystkich wypadkach bezprawnego lub rażąco krzywdzącego przejęcia na rzecz gospodarki uspołecznionej nieruchomości wchodzących w skład indywidualnego gospodarstwa rolnego należy na wniosek zainteresowanej osoby dokonać zwrotu tej nieruchomości, a gdy to jest niemożliwe – dokonać rekompensaty w formie nieruchomości zamiennej lub odszkodowania pieniężnego.* [...] Zobowiązano się uchylić ustawę z 1962 r. o przejmowaniu nieruchomości rolnych oraz ustawę z 1968 r. o przymusowym wykupie nieruchomości. Porozumienie podpisują: za Ogólnopolski Komitet Strajkowy – Jan Kułaj, przewodniczący, Jan Antoń, Artur Balazs, Katarzyna Bielańska, Henryk Częstka, Jan Karuś, Henryk Kazimierski, Władysław Mazur, Czesław Opolski, Józef Pelc, Jerzy Rożdżyński, Józef Ślisz, Władysław Zaguła, Władysław Żabiński; za MKZ NSZZ „Solidarność” Rzeszów – Antoni Kopaczewski, Jan Ogrodnik; za KKP NSZZ „Solidarność” – Lech Wałęsa i Bogdan Lis; w imieniu Komisji Rządowej – jej przewodniczący, wiceminister rolnictwa Andrzej Kacała.

- Biuro Polityczne KC PZPR podejmuje decyzję na froncie walki ideowej: *Dokonać przeglądu wydawnictw nielegalnych; powołać w KC specjalny zespół do systematycznego zajmowania się kontrpropagandą; wydać materiały przedstawiające program ideowy KSS KOR.*

20

- Nad ranem podpisane zostaje porozumienie z Komitetem Strajkowym w Ustrzykach Dolnych, dotyczące spraw lokalnych. Porozumienie podpisują m.in. stojący na czele 23-osobowego KS Michał Pałasz oraz za KKP Lech Wałęsa, Bogdan Lis, Antoni Kopaczewski, w imieniu władz: wiceminister rolnictwa Andrzej Kacała. Podpisane porozumienia w Rzeszowie i Ustrzykach Dolnych zwane będą Porozumieniami Rzeszowsko-Ustrzyckimi.
- Rada Ministrów powołuje Komitet ds. Współpracy ze Związkami Zawodowymi. Na jego czele staje wicepremier Mieczysław F. Rakowski.

21

- Gen. Wojciech Jaruzelski akceptuje i po drobnych uzupełnieniach podpisuje przedstawione mu wnioski z „gry wojennej”. Poleca sformułowanie z nich informacji „O stanie przygotowania państwa do wprowadzenia stanu wojennego”, którą zamierza przedstawić sowieckiemu kierownictwu w czasie XXVI Zjazdu KPZR.

22

- Konstytuuje się Prezydium 21-osobowego Tymczasowego Zarządu NSZZ „Solidarność” Śląska i Zagłębia (powstałego 16 II z połączenia MKZ Bytom, MKR Jastrzębie i MKZ Tychy) w składzie: przewodniczący – Stefan Pałka, wiceprzewodniczący – Andrzej Cierniewski i Tadeusz Jedynak, członkowie Prezydium – Franciszek Byczek, Zbigniew Czekalski, Marian Kosiński i Grzegorz Stawski.

23

- W Moskwie rozpoczyna obrady XXVI Zjazd KPZR.
- Z referatu sekretarza generalnego KPZR Leonida Breżniewa:

Tam [...] gdzie do dywersyjnej działalności imperializmu dołączają się błędy i pomyłki w polityce wewnętrznej, powstaje grunt dla aktywizacji elementów wrogich socjalizmowi. Tak stało się w bratniej Polsce, gdzie przeciwnicy socjalizmu, przy poparciu sił z zewnątrz, wywołując anarchię, dążą do odwrócenia rozwoju wydarzeń i skierowania go w nurt kontrrewolucyjny. Jak podkreślono na ostatnim plenum KC PZPR, w Polsce powstało zagrożenie podstaw państwa socjalistycznego. [...] Komuniści polscy, polska klasa robotnicza, ludzie pracy tego kraju mogą absolutnie polegać na swoich przyjaciółach i sojusznikach; socjalistycznej Polski, bratniej Polski nie opuścimy w biedzie i nie damy jej skrzywdzić!

26

- W MSW powstaje wykaz więzień przeznaczonych do wykorzystania w czasie stanu wojennego (13 600 miejsc).

27-28

- W odbywa się I Zakładowe Zebranie Delegatów NSZZ „Solidarność”. W wyborach na przewodniczącego Komisji Zakładowej Lech Wałęsa otrzymuje 197 głosów, Jacek Merkel – 94, Zbigniew Lis – 63.